

זבחים סג

עניין: מנין שאם הקיפו עכו"ם את כל העזרה

רמב"ן קרח במדבר יח, י

(י) בקדש הקדשים תאכלנו. "לימד על קדשי קדשים שאינן נאכלין אלא בעזרה ולזכרי כהונה", לשון רש"י. ולא הבינותי זה²⁰⁸, כי קדש הקדשים אינו מקום אכילת הקרבנות, כי הכתוב אומר (ויקרא י ט) "במקום קדוש תאכל בחרצר אהל מועד", וקדש הקדשים הוא במקום הארון לפני מן הפרוכת²⁰⁹, כמו שכתוב (שמות כו לג) "והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים", וכתוב (שם פסוק לד) "ונתת את הכפורת על ארון העדות בקדש הקדשים", ואין שם אכילה ושתייה, שאין נכנס שם אלא כהן גדול ביום הכפורים²¹⁰. וראיתי בספרי: "רבי יהודה בן בתירא אומר הרי גוים שהקיפו את העזרה מנין לקדשי קדשים שנאכלין אפילו בהיכל, תלמוד לומר בקדש הקדשים תאכלנו", והנה ר' יהודה בן בתירא נתעורר בזה והעמיד הכתוב במקום האונס, והזכירו באימה שאמר "נאכלין בהיכל" והראוי שיאמר שנאכלין אפילו לפני ולפנים אם הקיפו את ההיכל²¹¹.

גמ' ברכות ל

אביו^א שבשמים שנא' (ו) והתפללו אל ה' היה "עומד בח"ל יכוין את לבו כנגד ארץ ישראל שנא' (ז) והתפללו אלך דרך ארצם היה עומד בארץ ישראל יכוין את לבו כנגד ירושלים שנאמר (ח) והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת היה עומד בירושלים יכוין את לבו כנגד בית המקדש שנאמר (ט) והתפללו אל ה' הבית הזה היה עומד בבית המקדש יכוין את לבו כנגד בית קדשי הקדשים שנאמר (י) והתפללו אל המקום הזה היה עומד בבית קדשי הקדשים יכוין את לבו כנגד בית^ב הכפורת. היה עומד אחורי בית

יעב"ץ ברכות ל

שם היה עומד בבית קדשי הקדשים. נ"ג כגון כ"ג ציה"כ כשהוא עומד צדית החיזון (והוא צד צ' הפרוכת כמ"ש שם בעזרה"י) ומתפלל מפלה קלרה הוא חשוב כעומד בצקה"ק. א"ג איכא לאוקמה באומנין שהיו משלשלין לצקה"ק לתקן איזה דבר: [יעב"ץ]

פניני רבינו יחזקאל ח"א סי' ז (עמ' עח)

הנה תניא בברייתא בברכות ל' א': "הי עומד בבית קדשי הקדשים יכוין את לבו כנגד בית הכפורת".

וברא"ש: "כנגד הכפורת", עיי"ש ברש"ש.

וכמוכ"ז: איך זה עומד בבית קדשי הקדשים?

ובהגהות מהריעב"ץ זצ"ל כתב: "כגון כ"ג ביה"כ כשהוא עומד בבית החיצון (והוא בין ב' הפרוכות כמ"ש שם בעזרה"י) ומתפלל תפילה קצרה הוא חשוב כעומד בבקה"ק. א"ג איכא לאוקמה באומנין שהיו משלשלין לבקה"ק לתקן איזה דבר".

ועל האוקימתא הראשונה הוקשה לן: הלא לא הי' הכה"ג מתפלל שם תפלת שמונה עשרה, ולכאן כל האי דינא דיכוין את ליבו וכו' הוא רק בתפלת י"ח?

ועל האוקימתא השני' הוקשה לן: למה זה יהי מותר לאומנין להתפלל שמונה עשרה בקה"ק? יצאו לחוץ ויתפללו. ואם הותר להם להיכנס לצורך התיקון, מה צורך יש שיתפללו שם תפלת י"ח?

ובזרקה מפי חבורה: אולי אפשר לאוקמה בגוונא המבואר בזבחים ס"ג א' מנחות ח' ב': "ר' יהודה בן בתירא אומר מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה שהכהנים נכנסים להיכל ואוכלים בקדשי קדשים ושירי מנחות ת"ל בקדש הקדשים תאכלנו", והרמב"ן בפירוש התורה בפ' קרח כתב דה"ה "ואוכלים בקדש הקדשים", כדכתיב, "בקדש הקדשים תאכלנו", והתנא הזכירו [לקדש הקדשים] באימה, ונקט לשון היכל, וה"ה קדש הקדשים, וכמו שביאר היטב כבוד אדמו"ר זצוק"ל ב"חזון יחזקאל" לתוספתא מסכת יומא [דף ל"ג ע"א מדפי הספר בחידושים] דמיירי שהקיפו עכו"ם את ההיכל [כמבואר בדבריו של הרמב"ן שם להדיא] למלחמה, ויורים חיצים ואבני בליסטראות לתוך העזרה" [לשון רש"י בזבחים ס"ג א' הנ"ל], ולהרמב"ן מיירי היכא שיורים בחצים גם לתוך ההיכל, שבכהאי גוונא מותרים לבוא פנימה לקדש הקדשים משום סכנת נפשות שהיא דוחה את הכל, ובכניסתם שמה בהיתר מפני סכנת נפשות הם אוכלים שם קדשי קדשים, ולא אמרינן דליפסלו קדשים בהך יציאה שיצאו מעזרה להיכל" [רש"י במנחות סוף דף ח']. או לבית קדש הקדשים, עיי"ש"ה כל מה שביאר שם בזה מרן זצוק"ל ב"חזון יחזקאל" שם ומה שהעיר על המנ"ח מצוה קפ"ד.

וא"כ שפיר י"ל דכי היכי דמשכחת לה בכה"ג גידון דאכילת קדשים בבית קדשי הקדשים, הכ"ג משכח"ל בכה"ג גידון של תפלת שמונה עשרה בבית קדשי הקדשים, ששהיה שם בהיתר של סכנת נפשות של החיצים ואבני בליסטראות של העכו"ם, ובוזה מדברת הברייתא דילן.